

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Joep van Belkom
j.van.belkom@nijmegen.nl
T 06-31020653

Ons kenmerk

D230808357

Datum 31 oktober 2023
Onderwerp Diervriendelijk isoleren particulieren

Geachte leden van de raad,

Het college heeft op 1 februari jl. de toezegging gedaan om uw raad te informeren over hoe het college particuliere woningeigenaren, naast het geven van informatie, wil faciliteren om conform de Wet natuurbescherming (Wnb) te handelen bij het na-isoleren van een woning. Met deze brief informeert het college uw raad over de huidige stand van zaken.

Aanleiding

Na-isolatie van de spouwmuur en of het dak van een bestaande woning, is een maatregel die we stimuleren vanuit de energietransitie. Om deze werkzaamheden uit te mogen voeren, is onderzoek naar 'gebouw bewonende dieren' nodig. Bij het aantreffen van deze dieren, moet een ontheffing Wnb bij de provincie Gelderland worden aangevraagd. Dit kan een tijdrovend en kostbaar proces zijn, dat de isolatieopgave waar we voor staan in het kader van de energietransitie, ingewikkeld maakt. Op 4 oktober jl. schreef de minister van BZK op hierover een brief aan de Tweede Kamer¹, waarin wordt aangegeven dat er snel verschillende acties door met name de provincies moeten worden uitgevoerd. Deze brief is inmiddels in de Tweede Kamer besproken.

Context

Zowel in het door uw raad vastgestelde Programma Energie Besparen Woningen 2023-2030, als in het landelijke Nationaal Isolatie Programma (NIP), is aangegeven dat we duizenden slecht geïsoleerde bestaande woningen willen na-isoleren. Dit is nodig om onze ambitie voor een energieneutraal Nijmegen in 2045 te halen.

Bij een renovatie, verbouwing of na-isolatie van een woning hebben woningeigenaren en Verenigingen van Eigenaren (VVE's) te maken met de Wnb. In een woning kunnen door deze wet beschermde gebouw bewonende soorten voorkomen. Hierbij kan het gaan om de huismus, gierwaluw en zes soorten vleermuizen, met als meest voorkomende soort de gewone dwergvleermuis.

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/6df0b228-07ee-480b-a78b-31ae7b78dc95/file>

Als iemand een woning wil na-isoleren, moet er onderzoek worden gedaan naar de aanwezigheid van deze diersoorten. Bij het aantreffen van deze diersoorten is een ontheffing Wnb van de Provincie Gelderland nodig. Mogelijk moeten er ook maatregelen worden getroffen om de desbetreffende diersoorten te beschermen.

Een recente uitspraak van de Raad van State (02-08-2023) benadrukt nogmaals dat isolatiebedrijven en particulieren bij na-isolatie zorgvuldig onderzoek moeten doen naar gebouw bewonende dieren (volgens de eisen van de Wnb). Wanneer er gebouw bewonende dieren worden aangetroffen moet een zogenaamd ecologisch mitigatie- en compensatieplan worden opgesteld en moet er een ontheffing bij de provincie worden aangevraagd. De doorlooptijd van zo'n traject is ongeveer 1,5 à 2 jaar en kost ongeveer € 5.000,-.

Ons college onderzoekt de mogelijkheden om particuliere huiseigenaren die de spouwmuur willen na-isoleren te ondersteunen, zodat zij hierbij handelen conform de Wnb. Eigenaren zijn namelijk zelf eindverantwoordelijk.

Het beschermen van dieren doen we natuurlijk ook in het kader van natuurinclusief bouwen en het bestaande soortmanagementplan in Nijmegen Noord.

Gemeentelijke communicatie op dit moment

Momenteel informeert de gemeente Nijmegen inwoners via het Energieloket (online- en fysiek) actief over de eisen van de Wnb bij na-isolatie van de woning. De hierbij behorende mogelijke kosten, doorlooptijd en boete bij het niet naleven van de regels worden benoemd.

Wij willen voorkomen dat particulieren die na-isoleren, niet goed op de hoogte zijn van de onderzoeksplicht, en voor verrassingen komen te staan. Daarnaast worden ook tips geven over natuurvriendelijk isoleren in het algemeen. Voor meer bewustzijn bij natuurvriendelijk isoleren, biedt de gemeente een gratis vleermuiskast aan bij deelname aan één van onze energiebespaaracties (incl. de benodigde richtlijnen om de vleermuiskast op een juiste manier op te hangen).

Soortmanagementplan (SMP); een oplossing voor particuliere woningeigenaren? voor de langere termijn

Met een SMP wordt in opdracht van de gemeente, door een ecooloog onderzoek uitgevoerd op gebiedsniveau, in plaats van op woningniveau. Bovendien kunnen er dan op buurniveau door de gemeente maatregelen worden genomen ter bescherming van de gebouw bewonende diersoorten. Dit bespaart voor een woningeigenaar veel kosten en tijd ten opzichte van de reguliere procedure. De eigenaar kan dan bovendien, bij de isolatiemaatregelen, rekening houden met wat er vanuit het SMP aanvullend wordt gevraagd aan maatregelen op woningniveau.

Een SMP is daarmee een belangrijk instrument om (beschermde) diersoorten in stand te houden en toch te kunnen isoleren.

Rolinvulling provincie Gelderland

Hoe een dergelijk SMP er precies uit komt te zien, is nog niet geheel duidelijk. Daarover zijn wij, samen met de GMR, in gesprek met de provincie om tot afspraken te kunnen komen. Ons college en de GMR missen voorsnog het gevoel van urgentie bij de provincie om deze problematiek gezamenlijk met ons als gemeenten op te pakken. De regiogemeenten vinden biodiversiteit én het werken aan de lokale isolatie opgave allebei belangrijk. We willen samen met de provincie op zoek naar oplossingsrichtingen die leiden tot win-win oplossingen (voor zowel soortenbescherming als de versnelling van de verduurzamingsopgave).

Een SMP kan, na goedkeuring door de provincie, worden gezien als een generieke gebiedsontheffing. De provincie heeft toegezegd, dat zij het kader waaraan SMP's in de Gelderland moeten voldoen, de komende maanden verder uitwerkt. Om onze doelen uit het Programma Energie Besparen Woningen 2023-2030 te behalen, is het noodzakelijk dat er eind van dit jaar een provinciaal vastgesteld kader ligt waarmee de gemeenten aan SMP's kunnen werken.

Om particulieren te kunnen ontlasten bij het naleven van de Wnb en om onze isolatieopgave te kunnen halen is dit provinciale kader noodzakelijk. In juni dit jaar, is daarom vanuit de zestien regiogemeenten en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, een brief uitgegaan richting de provincie met het verzoek om tempo te maken.

Het hierboven genoemde SMP, geldt alleen voor particuliere woningeigenaren. Voor andere gebouweigenaren zoals woningcorporaties, projectontwikkelaars en bedrijven, geldt dat ze de reguliere procedure moeten naleven. De provincie heeft expliciet aangegeven de aanpak van het SMP voor particuliere woningeigenaren los te zien van andere doelgroepen.

Landelijke aanpak

Naar verwachting kunnen gemeenten in Gelderland voor de financiering van SMP's gebruik maken van een landelijke subsidieregeling voor het opstellen van SMP's. De regeling wordt ook door de minister van BZK genoemd in zijn brief aan de Tweede Kamer. Hiervoor stelt de rijksoverheid in ieder geval 40 miljoen beschikbaar, om SMP's te kunnen opstellen voor locaties waar de komende jaren grootschalig geïsoleerd wordt. Deze zomer ging de bijbehorende regeling in consultatie. De VNG heeft zorgen geuit over de inhoud en het tempo van de regeling, en is met een verbetervoorstel gekomen. Het Kabinet streeft ernaar om eind 2023 een eerste, en in 2024 een tweede tranche van de regeling open te stellen. Daarnaast werkt de rijksoverheid met een aparte taskforce aan concrete actiepunten, waardoor de implementatie van het SMP's zo goed mogelijk kan worden gerealiseerd. Denk hierbij aan actiepunten zoals een aanpak gericht op het dreigende tekort aan ecologen, een landelijk informatiepunt en afspraken met de isolatiebranche.

Ons college verwacht u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd, mocht er nieuwe informatie komen rond het SMP en de planning hiervan, dan zal uw raad opnieuw geïnformeerd worden.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester